

Szerkesztőségi iroda:

Brassai utca 60. sz. alatt,
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények
 küldendők.

Kindó-hivatal:

Poliká Mór könyvnyom-
 dója, hová a hirdetések és
 előfizetési pénzek bérmen-
 tesen intézendők.

NEMERE

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap,
 a háromszéki „Háziipar-egylet“

és a s.-sztyeggyi „önkéntes tűzoltó-egylet“ hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten-
 kint kétszer:

szerdán és szombaton
 Előfizetési feltételek:
 helyben háshorhóva vagy
 vidékre postán küldve:
 Egész év . . . 6 ft. — kr.
 Fél év 3 ft. — kr.
 Negyed év . . 1 ft. 60 kr.

Hirdetmények díja:
 3 hasábos betűsorért, vagy
 annak helyéért 6 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Nyitlő sora 15 kr.

A válságon túl.

S.-Szentiván, ápril 29.

Tul vagyunk a válságon, mely egész Európát oly sokáig a legnagyobb izgalomban tartotta; nem sikerült az európai diplomáciának a békét az emberiség javára megtartani, mert az Európának a neveltség imponálható tudós a keleti keresztényeknek nyújtandó jogvédelem felszine alatt terjeszkedésre törekvő minden oroszok cárijának megjelent manifestuma folytán az orosz hadoszlopok átlépték a Pruthot és lassu bár, de biztos léptekkel közelednek kitűzött céljuk felé; és ezzel végre elejtették azon játék, melyet az orosz hadseregnek oly sok időt igénybe vett mozgósítása miatt az európai hisztérikeny diplomatákkal szemben játszani kellett.

A montenegrói békeküldötteknek a Szent-Pétervári katonatisztó parancs folytán ragaszkodniok kellett igazságtalan és jogellenes álláspontjukhoz, mert az általi önértékelés bírő Törökország s annak férfias és minden tekintetben korrekt és Európának példát szolgáltató magatartása nem engedhette meg, hogy Oroszország lassanként és átlutakon, egyelőre csak bizonyos stratégiai fontossággal bíró és az akadálytalan terjeszkedést biztosító terület átengedésével érvényesítse százdokton keresztült annyi szívóssággal folytatott politikáját, mert nem engedhette meg, hogy az minden nemzetközi jog ellenére belügyi igazgatásába avatkozzék és mert ebből kifolyólag állami souverainitásának teljes érzetében vissza kellett a londoni jegyzőkönyvet is utasítania, mely egyebet egy sem előzhatott, mint a porta által ez uttal ösztönelt végrehajtandó reformok közvetlen ellenőrzését. A jegyzőkönyv e visszatartásával a fényes porta mindenkit meggyőz arról, hogy el van határozva állami léteért élet-halálharcot vívni, hogy bír elég erélyt ezen elhatározását a legvégsőbb consequentiáig keresztültvinni és kész az élete és becsülete ellen törővel egy oly véres harcban megküzdni, hogy abban a humanistikus Európa majdan győnyörködhetni fog, gyönyörködhetni fog azon szomoró képen, melyet a legszentebb jog és igazságért való küzdelemben levett s tüzelet és vassal elpusztított, romokban heverő eladéltelenedett Törökország geographiai fekvését jelző térségek nyújtani fognak.

Ekkor aztán a félénk Európának mégis csak közbe kell lépnie s hatalmas szavát hallatnia kell a kételkedő és kalmár politikát űző Angliának is, mert máskülönben veszélyeztetve lesz kereskedelme, veszélyeztetve leend azon ut, a melyen Indiából, az angol gazdaság és a dus forrásból merített kínesei t hazahozza, hogy azokat az angol és westmünsteri bankok pénzében elhelyezhesse. Közbe kell lépnie, mert Bismarck herceg szépitgetett bukása folytán az 1866. és 1870. ik évi szolgálatok által lekötöztetett németországi házi politika az orosz törekvéseknek szabad kezét engedvén, azok ugynevezett missiójukat a keleten betöltve, Osztrák-Magyarország szemellettára a monarchiára nézve oly nagy veszéllyel járó nagyobb szláv államokat fel fogják állítani, melyeket mi meg nem tűrhetvén, akcióba fogunk lépni el nem készült és felszereletlen Uchatiusainkkal és sabbell-lobbal mozgósított hadseregeinkkel, melynek Törökország leveretése után kemény harcot kellend vívnia, és hogy e harcnak, hol lesz a vége, előre meg nem határozható.

Be fogja ekkor Európa látni, hogy mindez érellyes és nem habozó politika által megakadályozható lett volna, és hogy e tekintetben kár volt a sok konferenciázás és diplomatizálás által annyi időt elfecsérelni, hogy kárba ment az európai sajtóban oly számtalaniszor hangsúlyozott és világtörténelmi jelentőségű felruházott három császár szövetség, melynek feladata lett volna Európának a békét diktálni s a multban szerzett tapasztalatokat és azokból folyó tanokat a jövő reményei teljesítésére felhasználni; ezt a világ az 1870. évben bekövetkezett hatalmas események folytán, az európai népjog és egyensúly új feltételeinek alapján felépült nagy Németbirodalomtól jogosan megvárta volna, amely Ausztria-Magyarországgal egyet érte és szűkség esetén Oroszországra, a többi tényezőkhöz közbevonásával, pressiót is gyakorolva, a béke fenntartása által az európai jogot megvédhette és civilizációkat veszélyteljes megvárdásoktól megóvhatta volna.

Hatalmában állott volna a három császár-szövetségnek a török állam fenhatósága alatt a keresztény alattvalók és vazall államok jogait biztosítani, miután Törökország a reformok keresztültvitelére nemcsak készséget mutatott, de azokat gyakorlatilag életbe léptetni már meg is kezdette és ezáltal bebizonyította, hogy az európai kulturálmok sorába belépni nem csak hajlandó, de arra életképes is és ebbeli létjogától magát senki által megfosztani nem engedi.

A három nagyhatalom a középkorban már nevezetes kétfélezi kereskedelmi utra nézve, a

nyosság és mindháromra nézve egyaránt fontos érdekeik megóvása alapján megegyezhetett volna a Fekete-tenger és Duna torkolatok felett azon Törökországgal, mely a jelenben bizonyítani akarja, hogy gazdaságilag nem fog mindig stagnálni és produktív munka és szorgalom által állami regenerációjának életképes alapját fogja lerakni.

Es ha Törökország a legőriásabb erőfeszítések dacára leverték, életfeltételeitől megfosztva, össze fog omlani és el fog tűnni a térképről — mi fog ekkor történni? Nemde, Európa államai hajbá fognak kapni és egymást elpusztítva és nyomorba slyesztve, százdokra vissza fogják azokat vetni s oly állapotokat fognak létrehozni, melyre Sennyeyvel el fogják mondhatni, hogy azok valóban ázsiaiak, s be fog teljesedni nagy Napoleonnak ama jóslatszeri mondata, hogy: „Európa száz év múlva vagy köztársaság, vagy közák lesz!“ —

Seethal Ferenc.

Budapest, 1877. ápril 26.

A mit oly sokáig készítettek elő, a mi elkerülhetetlennek látszott, a mit bekövetkezendőnek tudott Derbi egy közelebbi beszéde szerint, megértük:

Az orosz-török háború kezdetét vette. Ápril 24-én olvastott fel a „béke apostolának“ hadi manifestuma. E nap indult után a konstantinápolyi orosz követségi iroda; e napon távolított el az orosz címer a konstantinápolyi követségi palotáról. A rabzolga nép zsarnok ura, a szolgaság rabigája alatt nyögő Oroszország „beistele“ megvédésének címe alatt immár megérkezettnek látja az időt, melyben fegyveres erővel kell tekintélyt szerezni a népek előtt.

Mint Európa végrehajtója a Balkánt lakó keleti keresztények megváltójának nem pirult az aljas politikát űző zsarnoki hatalom feltöltő magát; nem télt az átoktól, mely kísérni szokta előbb-utóbb az igazság eltipródást, iszonyú megtorlásban.

Az álarc lehullott a mindent színelőrlől s látja egész Európa mit takart az a szabadság, jog és igazság hóhéra, az önkény és barbarizmus nagy mestere tinnik fel vért szomjazó pallosával.

Soha uralkodó nem becsülte oly kevése alattvalóinak drága vérét, mint a „békés“ cár, ki népét, a létén kívül semmi emberesebb dolog tudatával nem bírót, oly mérszártszékre vezet a „szent kereszt“ nevében aljas szándékától vezéreltetve önző céljaiból, hol az igazság számára készítet „vágó hidat.“

Nincs ember, nincs uralkodó, ki milliók élete fölött rendelkezik, hogy megfékezze a vérszomjas vadat!

Hát, ha az igazság megvédéséről van szó, nincs senki már, ki a halálra ítéltet megmentse az akasztófától? Fájdalom! nincs.

Pár nap, talán hetek múlva nagy eszták vivatnak orosz és török részről, hogy melyik lesz a győztes? az ama nagy hadur kezében van, ki büntet és ostromol a vétekért s ki hogy győzelemre segíti a jogtalanul megtámadott felet, az igazság felakasztásának nagy bűne, nyujton keszességét!

Dobruda, Szilisztria, Várna, Viddu, Kars tanításnak meg téged ő cájra sok szolgának, mily nagy bűn a tett, mely százezer vérenek feláldozásával temeti el az igazságot!

Kadics.

Oláhországi állapotok.

Második éve, hogy Oláhországban az ugynevezett verespárt, a csöcselék nép miniszteriuma a Bratianu kormány kormányoz, s ma valóban számlalomra méltó azon állapot, melyben Románia singlik. Eltekintek a számos miseről, csak a közlekedési viszonyok nyomorúságos állapotára terjeszkedem ki.

A Plojest-Prediali országút legnagyobb forgalmi útja Romániának, ez a kereskedés szárazsi útja, mert Csernovitz és Bánát felől vasutakon és a Dunán egy kereskedés. Hossza Plojestől Predialig 88 kilométer, körülbelül 12 mérföld és így Plojestől Kimpináig 33 kilométer. Ezen része ez utnak rónaságon vezet keresztül, készült körülbelül 13—15 éve s mindig jó karban tartott, mert az ut mellett a szánon kívül országos határozat következtében jobbról balról 2 méter szélességű terület ez országút kavicsozására volt rendelve. Itt mindenütt, ha 30—50 cm. ásnak a legjobb pataki kavicsok akadunk, mely kavics köbméterét napzámosok 3—4 frankért rakják le az ut szélére.

S ma a természeti viszonyok minden kedvezése dacára ezen országos ut teljesen járhatatlanná lett. Plojestől Kimpináig a szekerek 2 nap s két éjjel alig tudnak elvezérdni. se lóháton se ezaor nem lehet

ez uton járni, mert a kövér fekete termőföld talajra nincs kövecs hordva. A gyorskocsi I2, 15 lóval is alig tud 8—10 óra alatt Kimpinára vergődni.

Románia, mint teljesen őstermelő állam egészen a termények eladására van utalva, s ezt ha utai rosszak, nehezen eszközölheti. Ez oly nyomorúság Romániára, mellyel csak a muszka invasio által elérendő boldogság fog vetekedni.

Nézzük a vasutakat! A Plojest-Prediali utvonalat egy angol társulat kezdette 1876. májusban építeni s 7 osztályra szakítva 7 alvállalkozónak adta ki következő feltételek alatt: Mindenik vállalkozónak annyi kautiót kellett letenni, hogy a 10% fedezve legyen, rendelkeznie kellett pénzzel a földmunka és kövek hordására, hogy a kivett vonal egy negyed részét julius el-sejére elkészíthesse, mert a költével a kormány és a fővállalkozók között aképp lett kiállítva, hogy 10 millió frankot érő munka juliusra készen legyen s akkor a kormány azt kifizeti. A munka későre kezdetvén meg, julius helyett augusztusra lehetett a kikötött munkát készen, mikor a vállalkozók 12 $\frac{1}{2}$ millió értékű munkát mutattak ki. A kormány e mennyiséget kétségbe vonta s megvizsgálására egy vegyes bizottságot küldött ki. E bizottság a földmunkákat 7 $\frac{1}{2}$ millióval vette fel — a síneket, vasrudakat stb. nem számította fel, azon okból, hogy azok csak utalagosan jöhettek számadásba s egyelőre csak a föld és kőmunka számíthatnak fel. A fővállalkozók ezért pert indítottak, a pernek ez ideig semmi eredménye, mert a kormánynak pénze s hitele nem lévén, nem fizethet. Huzta-vonta a dolgot s ma, midőn a muszák Romániába masiroztak be — a fizetést elhalasztotta. A vállalkozók mult év novemberig minden pénzüket a vasutba fektették s ma egyetlen fillér birtokában nincsenek s éhhalál fenyegeti őket. Az angol, francia, orosz, német, magyar vállalkozók minden vagyonukat beépítették s ma a kormánytól egy fillert se kapván, a legnagyobb nyomornak vannak kitéve.

Ilyenek a közlekedési viszonyok, ilyen a kormányzat Romániában. A veres kormány önkreteszi ez országot, hivatalnokait már se tudja fizetni, nagyobb részét elbocsátotta s ezek is alig kapnak 2—3 hóban fizetést.

Oláhországból több család van Brassóban — többnyire német, kik az oláhoktól félnek, mert ezek a nyámcsot (németet) nem szeretik.

Ezeutal ígérem, rendszeres írok a t. szerkesztő ur becses lapjába. (Kérjük minél gyakrabban. Szerk.

K. I.

Emlékezzünk Petőfyre!

Motto: Hazánk szentje, szabadság költője,
 Sötét éjben fényes csillagunk,
 Oh Petőfy, kinek nagy nevére
 Lángolunk és sirva fakadunk!

Volt egy időszakunk a közelmultban, mely megszerezte nekünk Európá minden lovagias nemzetének állandó rokonszenvét. 48—9. év dicsősége és gyászával érdemeltük azt ki.

Szabadságunk dalnoká az azt megelőző években kérdezte a magyartól: „Mikor ébredsz önértetere?“ s alig mondható el, hogy: „bűszke vagyok reátok!“ a harcolók gomolya s a lőporfüst elfűdték szemünk előtt.

Azt hittük, hogy a dicsőség gloriája égig emelte, ott maradt s onnan tekint le árva nemzetetere.

Mikor a „fehéregyházi mezőn“ végsőt dördültek az ágyuk, nem egyedül a csata elvesztését, de az ő halálát is jelenték a magyarnak. A költői lélek profeciái voltak ezek:

„S testemen át fűző paripák
 Száglodjanak, rohanjanak
 A kivított diadalra,
 S ott hagyjanak engem összetiporva.“

S ha volt ideje a lángléleknek búcsút venni a vonagló testtől, vajjon végigszaladt-e emléken?

„Ajkamat egy csók zárja be,
 A te csókdó dicső, szent szabadság,
 Egi lények legdicősbike.“

Vajjon a haldoklás kinjárt megédésitette-e ez az eszme neki?

„S mikor önnepélyes lassu gyász-zenével,
 Fátalos zászlók kíséretével“

a hősokeg egy közös sírnak adták át, azt hittük, hogy a legszabadabb lélek porsátora itt lett nyugtot.